

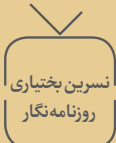

خانه جلال یادعوت از هنرمندان، نویسندگان، شعرا و نقاشان درباره هنرهای مختلف در حوزه تاریخ و فلسفه، دغدغه‌ها و چشم‌اندازهای پیش رو گفت‌وگو می‌کند. در بخش‌های جنبی برنامه نیز خاطرات سیمین دانشور از زبان علی رکاب در مورد جلال آل احمد و زندگی او روایت و در ادامه نیز آیت‌هایی از اتفاقات فرهنگی روز پخش می‌شود

دغدغه‌های عاشقانه در «خانه جلال»

خانه‌ها با حضور ساکنان‌شان معنی پیدا می‌کنند و گاهی به قدری وزن حضور افراد مختلف، چهره و مشهور در عرصه فرهنگ و هنر در این خانه‌ها زیاد است که ردپای آن را می‌توانیم تا زمان حال و آینده هم ببینیم؛ به خصوص اگر ساکنان این خانه جلال آل احمد و سیمین دانشور جزو نویسندگان معاصر باشند که هویت فرهنگی یک کشور را ساخته‌اند. تأثیر حضور سیمین و جلال و فرهیختگانی که اولین جلسات کانون نویسندگان ایران را در این خانه تشکیل دادند، حتی بعد از ترک این دنیا می‌توانیم احساس کنیم. خانه موزه جلال و سیمین، خانه شخصی این زوج بوده که به دست جلال آل احمد و هنگامی که همسرش سیمین در حال تحصیل در رشته زیباشناسی دانشگاه استنفورد بوده، ساخته شده است. سال ۱۳۳۰، جلال آل احمد تصمیم می‌گیرد خانه‌ای مسکونی در زمینی که مدت‌ها قبل در شمیرانات، محله دزاشیب و تجریش خریده بود، بسازد و همراه همسرش، در آن ساکن شوند. تأثیر حضور این دو زوج فرهیخته در جریان داستان نویسی و ادبیات معاصر به اندازه‌ای است که ۸ اردیبهشت ۱۳۹۷ همزمان با سالروز تولد سیمین دانشور، خانه موزه سیمین و جلال افتتاح شد.

ماجرای برنامه «خانه جلال»

ماجرای خانه سیمین و جلال به اینجا ختم نمی‌شود؛ بلکه مدتی است با مساعدت مسئولان ذی‌ربط و با رعایت قوانین نگهداری موزه‌های گروه تصویربرداری در این خانه کار می‌کنند. نام این برنامه خانه جلال به تهیه‌کنندگی مشترک محمد پورصباغیان و ابراهیم حسن زاده و کارگردانی محمد پورصباغیان است که روزهای زوج ساعت ۲۲ روی آنتن شبکه نسیم می‌رود. البته حسن زاده به جز تهیه‌کنندگی طراح این برنامه نیز محسوب می‌شود. میزبانان این برنامه که نوعی مجله فرهنگی هنری محسوب می‌شود، بهروز افخمی و یوسفعلی میرشکاک و مهمانان آن هنرمندانی هستند که در هر قسمت علاوه بر گفتن از خاطرات دیدار احتمالی سیمین و جلال؛ تأملی هم بر مسائل فرهنگی اعم از کتاب و ادبیات، سینما، موسیقی، نقاشی و... دارند. در حقیقت خانه جلال یادعوت از هنرمندان، نویسندگان، شعرا و نقاشان درباره هنرهای مختلف در حوزه تاریخ و فلسفه، دغدغه‌ها و چشم‌اندازهای پیش رو گفت‌وگو می‌کند. در بخش‌های جنبی برنامه نیز خاطرات سیمین دانشور از زبان علی رکاب در مورد جلال آل احمد و زندگی او روایت و در ادامه نیز آیت‌هایی از اتفاقات فرهنگی روز پخش می‌شود.

چراغ سبز «خانه جلال» برای هنرمندان

تهیه‌کننده خانه جلال با اشاره به ساختار برنامه یادآوری می‌کند ۱۰ تا ۲۰ قسمت اول گفت‌وگوها درباره زندگی جلال و سیمین است و کنار آن به موارد دیگر، نویسندگی، فیلمنامه، نقاشی و موسیقی هم پرداخته می‌شود. حسن زاده می‌گوید: «می‌خواستیم یک مجله فرهنگی داشته باشیم و قصدمان این نبود که به شکل اختصاصی به مقوله کتاب بپردازیم، بلکه هدف ما پوشش تمام حوزه‌های هنری است و چه جایی بهتر از خانه جلال؟ به دلیل این‌که جلال تنها روی یک نقطه متمرکز نمی‌شد، فیلم می‌دید و کتاب می‌خواند، جای مناسبی برای ساخت برنامه بود. برای جذب مهمانان ما هم سختی‌هایی در راه مان داریم اما فیلتر خاصی برای حضور افراد نیست و دوست داریم از تمام طیف‌های هنری مثل نویسنده، شاعر، نقاش، مجسمه‌ساز، فیلمساز، کارگردان تئاتر و نمایشنامه‌نویس را وارد این خانه کنیم و با آنها گفت‌وگو نماییم و خط قرمزی نداریم.»

چند و چون شکل‌گیری برنامه

خانه جلال موجب می‌شود دقایقی شنوای صحبت‌های ابراهیم حسن زاده، طراح و تهیه‌کننده برنامه باشیم تا از شکل‌گیری ایده این برنامه در ذهنش بگوید: «طرح خانه جلال به دورانی بازمی‌گردد که کار دستکاری انجام می‌دادم و مستند «نویسنده بودن» را سال ۸۹ کار کردم. این مستند نگاهی به زندگی جلال آل احمد داشت که خودم تا آن موقع نمی‌دانستم سیمین دانشور زنده است. سال ۸۹ به همراه کارگردان بودم، دوربین را پشت در این خانه گذاشتیم و در زدیم و دیدیم خدمتکاری آنجا بود که اجازه نداد تصویر بگیریم و شاید اگر می‌گرفتیم آخرین تصویر از سیمین دانشور بود. با این‌که قبلاً کتاب‌های آل احمد را خوانده بودم و حالا هم می‌دانیم که بزرگراهی به نام او وجود دارد اما باز با ساخت این مستند و پژوهش‌هایی که انجام دادم، بیشتر به لایه‌های عمیق زندگی این دو شخصیت پی بردم و جلال برایم جذاب‌تر شد.»

این طراح و تهیه‌کننده با اشاره به اهمیت خانه موزه سیمین و جلال برای کار می‌گوید: «کانون نویسندگان ایران در این خانه شکل گرفته و بسیاری از بزرگان فرهنگی و ادبی مانند هوشنگ ابتهاج نیز به این خانه آمده‌اند. اینجا یک مرکز تفکر بود که افرادی با دیدگاه‌ها و تفکرهای متفاوت به آن رفت و آمد داشتند و نوعی خاستگاه بوده است. تمام اینها باعث شد که به انتخاب این خانه برای خانه جلال، برسیم.»

فوت‌های کوزه‌گری کار در یک خانه موزه

کار در خانه موزه سیمین و جلال با توجه به این‌که کارکرد موزه بودن خود را حفظ کرده، کمی سخت به نظر می‌رسد و حسن زاده نیز با تأیید این موضوع درباره روند پیش تولید این برنامه عنوان می‌کند: «نهایت زمانی که برای پیش تولید یک برنامه تاک‌شو می‌گذاریم، یک ماه تا ۴۰ روز است، اما چون ما در موزه کار می‌کنیم و هماهنگی به شدت سخت و حق با بازدیدکنندگان است، یک روند پنج‌ماهه برای پیش تولید داشتیم. بنابراین، طرح را به شبکه بردیم که از آن استقبال کردند و نقطه‌قوت طرح نیز همین خانه سیمین و جلال بود. ما محدودیم به تصویربرداری در روزهای تعطیل خانه موزه سیمین و جلال و بازدیدکنندگان روزهای دیگر برای بازدید می‌آیند. جا دارد از آقایان توکلی زاده، مدیر معاونت فرهنگی - اجتماعی شهرداری و انارکی، مدیر شرکت توسعه فضاهای فرهنگی تشکر کنیم.»

یاران حرفه‌ای اجرا

اجرای خانه جلال را بهروز افخمی بر عهده دارد که یوسفعلی میرشکاک شاعر، پژوهشگر و ادیب او را همراهی می‌کند. حسن زاده درباره انتخاب افخمی برای اجرای این برنامه عنوان می‌کند: «سالیان بسیاری است که در سینما دستیار کارگردانی کردم و چند سالی است که وارد بحث برنامه‌سازی تلویزیون شدم. کسانی که سینمایی هستند به طور طبیعی با کار درگیرند و به طور قطع آقای افخمی جزو ۱۰ کارگردان باسواد کشورمان محسوب می‌شود. تعداد کارگردانان ما که اهل مطالعه و فیلم دیدن باشند، انگشت‌شمارند. آقای افخمی جزو معدود کارگردانانی هستند که سواد رسانه‌ای فوق‌العاده‌ای دارد و به شدت اهل مطالعه است. ما با آداب کتابخوانی و مؤلفه‌های انتخاب کتاب این مجری آشنا هستیم.»